

**INSTITUTI I ZHVILLIMIT TË ARSIMIT
REPUBLIKA E SHQIPËRISË**

**PROGRAMI I KURRIKULËS ME ZGJEDHJE TË DETYRUAR PËR
SHKOLLAT E MESME TË GJUHËVE TË HUAJA**

FUSHA: GJUHË E HUAJ

LËNDA: ITALISHT

KODI: 3.4.11.Zgj.(av)

**PROGRAMI I LËNDËS
GJUHË ITALIANE
PËR KLASËN E 11-të
NIVELI I AVANCUAR**

Koordinatori: Erifili Hashorva

Redaktori: Gazmend Krasniqi

Përgjegjës sektori: Marita Hamza

TIRANË, KORRIK 2010

Përmes studimit dhe përdorimit të gjuhëve të huaja, nxënësi fiton gradualisht aftësinë për të shprehur përvojën në njohjen e botës edhe vetes, për të vendosur raporte ndërpersonale dhe shoqërore. Duke pasur parasysh se gjuha është mjeti i të menduarit, mjet komunikimi ndërpersonal, mjet i shprehjes së ndjenjave, gjendjes shpirtërore dhe mjet i përcjelljes së kulturës, si objektiv themelor të mësimdhënies së gjuhës së huaj do të kemi orientimin e punës sonë, kryesisht drejt aftësimin të nxënësit drejt të menduarit kritik në gjuhë të huaj, përmes përvetësimit sa më të mirë të strukturave gjuhësore dhe leksikore.

Njohuritë që përfitohen në këtë program si pjesë përbërëse e kurrikulës bazë të arsimit të mesëm të lartë mundësojnë përvetësimin dhe përforcimin e njohurive të nxënësve jo vetëm në gjuhën italiane por edhe në lëndët e tjera duke i ndërthurur dijet e tyre në mënyrë logjike dhe e përgatisin nxënësin për të përballuar studime të mëtejshme si dhe situata të ndryshme brenda dhe jashtë vendit.

Ky program ka për qëllim të arrijë të realizojë standardet e nxënies dhe vlerësimin të nxënësve në nivelin gjuhësor B1+.

1. SYNIMI I LËNDËS

Përmes mësimit të gjuhës italiane në klasën e 11-të synohet:

- njohja e nxënësve me kulturën dhe qytetërimin e Italisë
- komunikimi sa më i mirë i nxënësit përmes respektimit të katër aftësive bazë gjuhësore,
- përvetësimi sa më i plotë i gjuhës i bazuar në respektimin e nivelit gjuhësor të nxënësve sipas standardeve të arritjes.

2. Objektiva të përgjithshme

Në përfundim të këtij programi nxënësi,-ja duhet:

- të komunikojë me shkathtësi dhe saktësi me shkrim dhe me gojë,
- të jetë i aftë për të lidhur situata gjuhësore të krijuara në klasë me ato të jetës reale,
- të jetë i aftë për të bërë dallimet midis kulturave të ndryshme.

Realizimi i objektivave është detyrim për mësuesit dhe të gjithë nxënësit.

Mësimi i gjuhës së huaj kërkon që në klasë të kryhen vazhdimisht veprimtari në grupe, çifte, kolektive, individuale.

3. OBJEKTIVA

a) Objektiva sipas standardit në komunikim

	Objektiva
Komunikimi	Në përfundim të klasës së 11-të nxënës/i,-ja aftësohet: <ul style="list-style-type: none"> • të komunikojë mbi tema të njohura të zakonshme

	<ul style="list-style-type: none"> • të konfirmojë dhe verifikojë informacione të ndryshme • të shprehë mendimin e tij mbi një temë të njohur të jetës së përditshme • të zhvillojë biseda mbi tema familjare • të shprehë opinione personale • të ndërveprojë dhe debatojë • të përballojë një bisedë mbështetur mbi argumente të caktuara
--	---

b) Objektiva sipas standardit në Kulturë

	Objektiva
Kulturë	<p>Në përfundim të klasës së 11-të nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të shprehë mendimin e tij mbi tema kulturore të ndryshme si: filma, libra, muzikë, etj, • të flasë mbi udhëtimet dhe kohën e lirë, • të dijë të ritregojë një ëndërr të parë apo një ngjarje të jetuar, • të informojë për festat e ndryshme kombëtare dhe ndërkombëtare, • të ketë njohuri dhe të marrë pjesë në diskutime mbi personazhe të njohur të artit, kulturës, sportit dhe kinematografisë italiane, • të ketë njohuri mbi profesionet e ndryshme, si në vendin ku flitet gjuha në studim ashtu edhe në vendin e tij.

c) Objektivat sipas standardit në formimin gjuhësor

	Objektiva
Strukturën gjuhësore	<p>Në përfundim të klasës së 11-të nxënës/i,-ja aftësohet të përdorë:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ sa më saktë sintaksën dhe morfologjinë, ➤ ligjëratën e drejtë dhe të zhdrejtë, ➤ format e mirësjelljes për të përshëndetur, pyetur, falënderuar, etj, ➤ forma më të ndërlikuara të të shprehurit, ➤ forma gjuhësore për të shprehur raportin kundërshtim/lejtim <p>Gjithashtu nxënësi aftësohet të përdorë:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ kohët e përbëra ▪ përemrat lidhorë ▪ foljet pavetore ▪ foljet vetvetore ▪ pjesëzat përemërore

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ mënyrat e shtjelluara dhe të pashtjelluara ▪ mënyrën lidhore ▪ mënyrën kushtore ▪ përputhjen e kohëve në mënyrën lidhore dhe kushtore
--	--

4. OBJEKTIVAT SIPAS AFTËSISË GJUHËSORE

Të Dëgjuarit

Nxënësi është në gjendje:

- të shpjegojë një informacion të drejtpërdrejtë të jetës së përditshme.
- të përshkruajë thelbin e një numri emisionesh në radio ose TV, për aktualitetin ose tema me interes vetjak.
- të ndjekë dhe të marrë pjesë në një ligjëratë të shqiptuar qartë.
- të kuptojë mesazhe të qarta nga jeta e përditshme.
- të përdorë gjuhën për të shprehur një pëlqim, refuzim ose opinion.

Të Lexuarit

Nxënësi është në gjendje:

- të lexojë rrjedhshëm dhe pa gabime,
- të kuptojë thelbin dhe qëllimin për çfarë është shkruar,
- të pasurojë në mënyrë progresive leksikun,
- të shqiptojë saktë bashkëtingëlloret e dyfishta,
- të zgjerojë njohuritë e tij.

Të Folurit

Nxënësi është në gjendje:

- të marrë pjesë pa u përgatitur në një bisedë me tema të njohura,
- të marrë pjesë në biseda që mbartin interesa personale,
- të shkëmbejë mendime dhe eksperiencë të jetuara ose të dëgjuara,
- të diskutojë mbi tema aktuale dhe të së shkuarës.

Të Shkruarit

Nxënësi është në gjendje

- të transmetojë një informacion të plotë,
- të transmetojë ide të drejtpërdrejta,
- të shprehë mendime mbi tema abstrakte dhe kulturore,
- të përshkruajë në detaje eksperiencë, ndjenja dhe fakte.

5. KËRKESA TË GJUHËS ITALIANE NDAJ LËNDËVE TË TJERA

Programi i gjuhës italiane për klasën 11-të mbështetet në integrimin ndërlëndor duke e shfrytëzuar atë për aftësimin në rritje të nxënësve në përdorimin e njohurive gjuhësore, në përgjithësi dhe të katër aftësive (të dëgjuarit, të lexuarit, të folurit e të shkruarit) në veçanti.

- Ndërthurje e gjuhës së huaj me matematikën shprehet në mësimin e shifrave, numrave, veprimeve matematikore në gjuhë të huaj,
- Nga lënda e TIK-ut, gjuha e huaj kërkon që nxënësi të aftësohet në përdorimin e programeve kompjuterikë, në ndërtimin e tabelave dhe grafikëve të thjeshtë, në funksion të prezantimit të informacioneve të ndryshme në Power Point, Publisher, etj,
- Me artet janë të lidhura ngushtë temat për sportin, muzikën, modën, pikturën, etj,
- Me shkencat sociale janë të lidhura tema si: miqësia, marrëdhëniet familjare, festat, etj.

6. KËRKESA PËR ZBATIMIN E PROGRAMIT

Shpërndarja e orëve mësimore

Gjuha italiane në klasën e 11-të zhvillohet me 2 orë mësimore në javë dhe shpërndarja e orëve të planifikuara bëhet në bazë të standardeve dhe aftësive të përcaktuara.

$$36 \times 2 \text{ orë} = 72 \text{ orë vjetore}$$

Mësuesi është i lirë të bëjë kombinimin e standardeve dhe aftësive brenda një kapitulli ose një njësie mësimore. Ai duhet të mbajë parasysh që **Komunikimi dhe formimi kulturor zë 46 orë**, të cilat ndahen në 33orë mësimore për kulturën dhe komunikimin (nga të cilat 70% e tyre ose ndryshe 25 orë , do të jenë për trajtimin e lëndës së re kurse 30 % e tyre ose ndryshe 8 orë do të shërbejnë për përpunimin e tyre) dhe 13 orë për aktet dhe funksionet e komunikimit (nga të cilat 70% e tyre ose ndryshe 9 orë mësimore do të shërbejnë për njohuritë e reja kurse 30 % pra 4 orë mësimore do të përdoren për përpunimin e njohurive).

Formimi gjuhësor zë 26 orë. Janë kryesisht ore në të cilat mësuesi shtjellon në bashkëveprim me nxënësit njohuri gramatikore dhe ushtrime gjuhësore, gramatikore e leksikore (nga të cilat 70% e tyre që përbëjnë 18orë mësimore do të shfrytëzohen për trajtimin e strukturave të reja, kurse 30 % e tyre që përbëjnë 8 orë do të shërbejnë për rimarrjen, për përpunimin dhe përforcimin e tyre).

7. VLERËSIMI

Nëse pedagogjia dhe praktikat didaktike përmbajnë një vlerësim, vlerësimi vetë përcakton pedagogjinë. Të reflektosh mbi vlerësimin në përgjithësi do të thotë të rimendosh objektivat e mësimdhënies, strategjitë e adoptuara në pedagogji, pritshmëritë e shkollës kundrejt klasave si dhe nxënësit në veçanti. Kështu pra vlerësimi është një mjet rregullues gjatë mësimdhënies dhe ndikon në përmirësimin e formimit të nxënësit si dhe

në fleksibilitetin e hapjen në programimin e njësive didaktike. Në shkollën e mesme theksi vihet në verifikimin e aftësive mbi bazën e objektivave dhe pritshmërive të shpjeguara mëse qartë për nxënësit. Mësimdhënia e elementëve gjuhësorë duhet të mbështetet tek përcaktorët gjuhësorë të Kuadrit të përbashkët të referencës për gjuhët.

Vlera e këtij dokumenti është e lidhur me nivelet që përkufizojnë shkallët e progresive të të nxënurit si dhe kompetencat e ndryshme gjuhësore. Ata mund të përdoren si përshkrues të prodhimitarisë së nxënësve, por edhe si objektiva formues të cilëve mund t'u referohesh si dhe si mjete vlerësimi apo vetëvlerësimi.

Idealisht vetëvlerësimi i nxënësit dhe vlerësimi i mësuesit duhet të përputhen:

- vetëvlerësimi i nxënësit dëshmon aftësinë e tij për të reflektuar mbi njohuritë, aftësitë dhe atë që është në gjëndje të japë,
- vlerësimi nga ana e mësuesit jepet si një masë e jashtme e objektivave mbi këto njohuri, aftësi e prodhueshmëri.

Vlerësimi do të bëhet si me shkrim ashtu edhe me gojë, në bazë të programit të shpërndarjes së orëve mësimore, të llojeve të ndryshme si pyetësorë me pyetje të hapura apo teste me alternativa për të nxjerrë në pah njohuritë e nxënësit mbi elementët morfologjikë e sintaksorë, si dhe ndërhyrje në mësimet interaktive me anë të projekteve të ndryshme që do të trajtohen në këto orë. Gjithashtu vlerësimi do të bazohet edhe mbi ushtrime individuale apo grupi.

Përgjithësisht do të jenë 4 provime të shkruara vjetore dhe po aq gojore.

Kriteret e vlerësimi

Vlerësimi do të jetë me notë nga nota 4 deri në 10, bazuar në sistemin e vlerësimit të vendosur nga MASH DHE AVA dhe do të bazohet tek këta tregues:

për vlerësimet me gojë:

- përvetësim dhe saktësi i prodhueshmërisë
- kontrolli mbi njohuritë e përfutuara
- aftësi përpunimi dhe përmbledhjeje të materialeve njohja/ zotërimi i elementëve të caktuar
- aftësi ekspozuese të testuara (analizim, interpretim, kontestualizim, etj)
- aftësi ekspozuese dhe përdorim të gjuhëve specifike
- aftësi përmbledhëse

për vlerësimet me shkrim:

- realizimi gjuhësor
- koherenca dhe përshtatja me detyrat dhe format e ndryshme tekstuale
- kontrolli mbi njohuritë e përfutuara
- aftësim i përgjithshëm duke u bazuar tek origjinaliteti, aftësia kritike e përmbledhja si dhe tek frytshmëria e tekstit.

Këto parametra që përmban kurrikula, mund të artikuloen në brendësinë e tyre, nëse është e mundur me llojin e testimit, duke i dhënë më rëndësi herë pas here treguesit më të rëndësishëm. Në veçanti parametri i realizimit gjuhësor mund të detajohet me saktësi, në mënyrë që të nxjerrë në pah dhe të marrë në konsideratë të gjithë treguesit që hynë në këtë kontekst (saktësia ortografike, morfologjike e sintaksore; kohezioni i tekstit,

saktësia leksikore, përdorimi i regjistrit, etj). Parametri i sipërpërmendur mund të ketë, duke i ardhur në ndihmë vlerësimit, një “peshë” të madhe .

Sa shpesh dhe si mund të realizohet vlerësimi.

Përgjatë zhvillimit të njësive didaktike do të realizohen testime nëpërmjet ushtrimeve, përmbledhjeve, analizave të teksteve, prodhimeve të teksteve, debateve, ndërhyrjeve dhe ngritjes në mësim. Në përfundim të njësisë apo njësive do të zhvillohen prova të llojeve të ndryshme, në bazë të argumenteve të trajtuar (përmbledhje, analiza teksti, ushtrime, prova gjysmë të strukturuar)

Për prodhimin me gojë, parashikohen këto lloj testesh:

- përgjigje me gojë
- marrja pjesë në argumente të caktuara
- marrja pjesë në leksione interaktive (analizë/interpretim teksti) apo në përfundim të mësimave frontale.

Për prodhimin me shkrim, parashikohen:

- një minimum prej katër provash vjetore (analiza teksti, ese të shkurtra, artikuj gazetash, tema aktualiteti/historie)
- prova të ndryshme me shkrim si detyra shtëpie për të cilat do të jepet një vlerësim me qëllim orientues.

Parashikohet mbështetja tek pyetësorët e strukturuar apo gjysëm të strukturuar me vlerë përfshirëse në provat me gojë.

Për të stimuluar thellimin e disa aspekteve të caktuara, parashikohet organizimi i punëve më të thelluara nga ana e nxënësit, individualisht apo në grupe.

Tregues për vlerësimin final të lëndës janë:

- a)interesi dhe pjesëmarrja e nxënësit gjatë vitit shkollor
- b)zotërim/ aftësi i njësive didaktike dhe elementëve të tyre
- c)aftësitë e veçanta (të fiksuara në bazë të objektivave të programit mësimor)
- d)aftësitë gjuhësore dhe komunikuese.

VETËVLERËSIMI

Është një element tjetër i rëndësishëm i vlerësimit në mësimin e gjuhës italiane, ku secili jep gjykimin për aftësitë e veta. Vetëvlerësimi është një element plotësues i domosdoshëm i vlerësimit nga mësuesi.

Interesi më i madh i vetëvlerësimit qëndron në faktin që ai është faktor motivimi dhe ndërgjegjësimi: ai ndihmon nxënësit të njohin pikat e tyre të forta dhe të dobëta dhe kështu të organizojë sa më mirë të nxënës të tyre. Nga vetëvlerësimi përfiton si nxënësi ashtu edhe mësuesi.

Vetëvlerësimi ka efekt kur ai u referohet normave dhe kapacitetit që korniza e gjuhëve parashtron për grup-moshën e tyre dhe kur ky vlerësim është i lidhur me një përvojë të veçantë, që mund të jetë ajo e kalimit të testeve. Vënia e synimeve të qarta në program mundëson vetëvlerësimin e tyre në vazhdimësi.

Si mjet në vlerësim dhe vetëvlerësim shërben Portofoli Evropian Gjuhëve(PEGJ), që me anë të tri pjesëve të tij Pasaportës Gjuhësore, Bibliografisë gjuhësore dhe Dosjes, nxisin nxënësin të mendojë mbi nivelin e tij gjuhësor, duke vetvlerësuar njohuritë e marra, dhe dokumentimin e arritjeve të tij gjuhësore që mund të jenë provime me shkrim, detyra tematike, certifikata, projekte kurikulare etj.

PEGJ është dokumenti në të cilin çdo nxënës që mëson ose ka mësuar një gjuhë që mësohet në shkollë ose jashtë saj, mund të shënojë njohuritë e tij gjuhësore dhe përvojat kulturore. PEGJ e nxit nxënësin të mësojë më shumë gjuhë, edhe në nivele modeste dhe të vazhdojë t'i mësojë gjuhët përgjatë gjithë jetës. PEGJ e nxit nxënësin të përmirësojë mësimin dhe aftësinë e vlerësimit të aftësive të tij në fushën e gjuhëve. PEGJ kontribuon në mirëkuptimin reciprok në Evropë nëpërmjet njohjes së drejtpërdrejtë të kulturave të tjera dhe ndihmës së kapaciteteve të komunikimit në shumë gjuhë.